

Vývoj a historie sociální práce v Hradci Králové

Hradec Králové – statutární město na východě Čech a metropole Královéhradeckého kraje. Ve středověku šlo o věnné město českých královen.

Zřejmě nejstarším sociálním zařízením na území města byl diecézní ústav pro hluchoněmé děti **Rudolfinum**, doložený již roku 1881.

Ústav získal na přelomu 19. a 20. století novou moderní budovu na Pospíšilově třídě, ve které nechybělo elektrické osvětlení, ústřední topení, vanové lázně i moderní tělocvična a kaple. Dalším významným zařízením na území Hradce Králové byl **chudobinec**. V roce 1901 podala technická kancelář města návrh na umístění chudobince sv. Josefa a útulku do domů na Velkém náměstí.

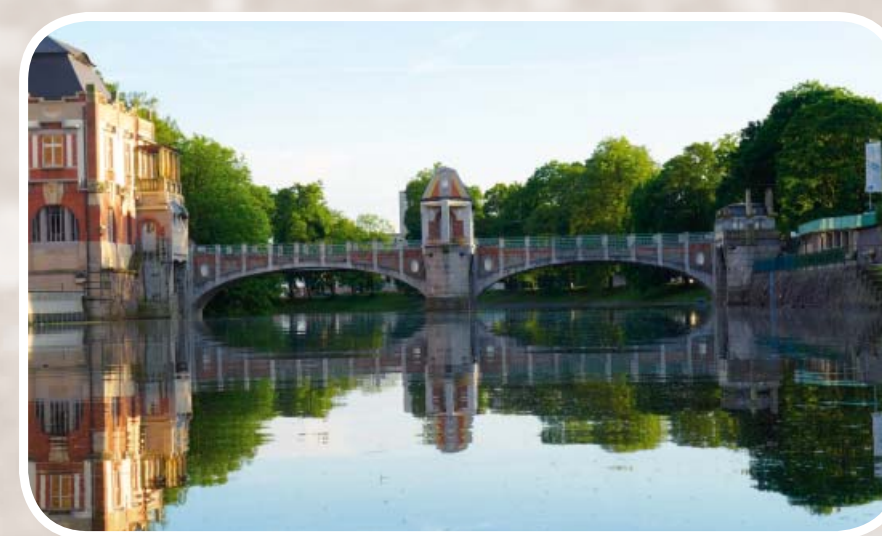
V roce 1910 byla schválena smlouva mezi městem Hradec Králové a komisí pro ochranu dítek a péči o mládež v Království českém o vzniku **Chlapecké výchovny** pro méně nadané a lehce slabomyslné hochy a pro ty, u kterých se školní i rodičovská výchova nesetkávala s úspěchem. Toto zařízení bylo ojedinělé v celém tehdejší rakouském mocnářství. „Chlapci měli ve zřízeném ústavu celé zaopatření.

Zámožnější rodiče výdaje hradili sami, u nemajetných domovská nebo rodná obec nebo jiné sociální instituce.“

Za zmínku stojí i náplň činnosti řady **dobročinných spolků** působících v Hradci Králové, např. Spolku sv. Vincence z Paula pro dobrovolné ošetřování chudých

v Království českém nebo Dobročinného komitétu dam, který se zabýval poskytováním potřebného ošacení chudým odchovancům ústavu pro hluchoněmé.

Hmotnou podporou českých studentů vysokých škol v Praze se zabýval místní odbor **Husova fondu** v letech 1896–1908. **Masarykův jubilejní legionářský fond** Župy královéhradecké byl v období tzv. první republiky zaměřen na podporu československých legionářů a jejich rodin, nemajetným středoškolačkům pomáhal v letech 1875–1949 **Spolek pro podporu chudých studujících**. Již od roku 1920 působí na území města **YMCA**, která původně sloužila demobilizovaným vojákům v návratu do civilního života.

V období protektorátu Čechy a Morava pečoval Hradec Králové o své „**zchudlé a sociálně slabé příslušníky**“ formou poskytování trvalých měsíčních chudinských podpor, bezplatného pronájmu bytu, úplným zaopatřením v okresním chorobinci a mimo jiné poskytováním lékařské a ošetrovatelské péče.

Již od roku 1990 začal poskytovat své služby seniorům královéhradecký **Svaz důchodců**, o dva roky později zřídila **Oblastní charita Hradec Králové** azylový dům pro muže. Závislost, jež provázela některé klienty, byla z 99 procent alkohol. Gambling, užívání pervitinu, marihuany a jiných omamných látek byly tehdy v počátcích. Pracovní metodika pro nově příchozí zaměstnance byla jednoduchá, z velké části se odehrávala pod heslem: „*Skoč do vody a plav, a když nebudeš vědět, zeptej se*“. Pracovníci většinu případů řešili pomocí životních zkušeností, používali jakýsi šestý smysl, intuici. Nastalé situace je vyučovaly samy o sobě, omyly sloužily k poučení. Jakákoliv odbornost, absolvování kurzů, seminářů, stáží, výcviků nebyla nutná. Zastupitelé měst a obcí byli rádi, že je vůbec někdo ochoten pracovat s touto cílovou skupinou.

Historie terénní sociální práce s lidmi bez domova pod Oblastní charitou Hradec Králové

Počátky terénní sociální práce v Hradci Králové pro cílovou skupinu „lidé bez domova“ lze datovat do roku 2005, kdy Magistrát města Hradce Králové požádal Oblastní charitu Hradec Králové o součinnost při řešení veřejností negativně vnímaných jevů.

Terénní sociální práce má svá specifika. Osoby bez domova jsou terénním sociálním pracovníkem kontaktovány v jejich „domácím“ prostředí, a proto jsou vlastně jen jakýmsi hosty. Je nutné získat si důvěru klientů, odhadovat jejich reálné možnosti a potřeby, předávat srozumitelně důležité informace, rychle se rozhodovat a motivovat klienty ke změně.

V současné době je terénní sociální práce v Domě Matky Terezy zajištěna dvěma pracovníky. Zařízení, kde má terénní sociální práce zázemí, podporuje terénní práci nejen na duševní a vztahové úrovni – respekt, vzdělávání, supervize, ale také zajišťuje materiální vybavení služby, které je na více než dobré úrovni.

Příklad dobré praxe

Pan Ludva žil v opuštěném statku. Přezdívka „čert“ nebo „popelák“ byla namístě. Vodu bral z přilehlého rybníka, jídlo od lidí a z popelnic. Oblečení, peřiny, matrace také. Později jsme mu tyto věci vozili i my. Mělo to ovšem háček. Darované věci, kromě jídla, okamžitě pálil. V zimě mu pak nezbylo, než uléhat do teplého popela. Proto ani nemohl vypadat jinak. V prosinci 2005 jsme jej poprvé navštívili. Žít jinde či jinak

nechtěl. Vzhledem k později prokázanému psychickému onemocnění byla příčina, proč žil tak, jak žil, zřejmá. Pomohli jsme mu zařídit doklady, lékaře, invalidní důchod, peníze, byl i v péči místních sociálních pracovníků. Z azylového domu po krátkých pobytech však pokaždé odcházel „domů“. Někdy i pěšky, v bačkorách, 30 kilometrů. Jak říkával: „*Mám doma práci.*“ Pan Ludva zemřel na začátku r. 2017.

Autor: Bc. Petr Macl – terénní sociální pracovník, středisko sociálních služeb pro lidi bez domova, Domov Matky Terezy, Oblastní charita Hradec Králové

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Plakát byl vydán v rámci projektu MPSV – „Systémová podpora profesionálního výkonu sociální práce II“, reg. č. CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0003751, financovaného z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Zaměstnanost a státního rozpočtu České republiky.